

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > בלבבי ג - פ' ד חסד

בלבבי ג - פ' ד חסד

תוכן הענינים

ענף א' החסד המצוי בדורנו האם הוא מתוקן ומושלם, ו' מדרגות בעשיית חסד, חסד בבחינת "מלומדה", נותן ע"מ לקבל, נותן רק לקרוביו מפני אהבתו אותם, נותן מפני הכרה שכלית, נותן מפני טבעו להיטיב

ענף ב' חסד לש"ש מפני שכך רצונו יתברך, ההבדל בין חסד של יהודי לחסד של גוי, האדם חייב לחשוב מחשבות איך להיטיב לשני, מעשה רב מהסבא מסלבודקא כל צורת חייו היתה לתת ולתת

ענף ג' הדרך כיצד להגיע לחסד אמיתי, הגדרת המהות של חסד, טעם הצורך לעשות חסד, ע"י עשיית חסד אדם יכול לקבל שפע יותר מכדי צרכו, חסד לש"ש ומדוע לעשות זאת, תשוקת הנשמה להיטיב

ענף ד' דוגמאות מעשיות איך לעשות חסד, חסד עם השכן, חסד עם אשתו, חסד עם החברותא, חסד עם כל אדם שהנך נפגש

ענף ה' חסד עד כדי מסירות נפש. דברי ר' יחזקאל לוינשטיין המבאר מהיכן מגיעה מדה זו, רק מי שהגיע לנשמתו יכול להגיע למדה זו, דרך מעשית כיצד להגיע למדרגה זו, יש לילך בדרך של הדרגה במסירות רצונותיו למען חברו, חסד במסירות נפש פירושו למסור אף את חלקו בעוה"ב למען חברו, דרך זו מביאה לדביקות גמורה בבורא

פרקי העבודה

חסד

החסד המצוי בדורנו האם הוא מתוקן ומושלם

זכינו ודורנו נתרבה בעשיית חסד, נפתחים גמחיים רבים בתחומים רבים מאוד. במבט ראשון זה נראה חסד שלם, אולם כשנתבונן עמוק מהו חסד אמיתי, נבין מה חסר בחסד של דורנו

ו' מדרגות בעשיית חסד

תחילה נעמיד ו' מדרגות בחסד, ואח"כ בע"ה נבארם אחד לאחד. א. חסד בבחינת "מלומדה". ב. נותן ע"מ לקבל. ג. נותן מפני שאוהב לתת לבניו וקרוביו. ד. נותן מפני שמכיר בשכלו שזו האמת. ה. נותן מפני שטבעו להיטיב. ו. נותן מפני ההכרה שהקב"ה ברא את האדם להיטיב. עתה נבארם אחד לאחד, יבדוק כל אחד את עצמו היכן מדרגתו

"חסד בבחינת "מלומדה"

א. חסד בבחינת מלומדה. ענינו הוא, אדם גדל בבית תורני ורגיל שצריך לעשות חסד, מפני שכך ראה שעושים בביתו, עד שדבר זה נטבע בו כטבע שני, שחלק מן החיים הוא לעשות חסד. אולם, אפשר שמעולם לא עצר את עצמו להתבונן פנימה יותר, מדוע צריך לעשות חסד? מהי ההרגשה שצריך להרגיש בשעה שעושה חסד? זהו נקרא "מלומדה". יכול להיות שהוא מנהל גמ"ח גדול מאוד, ומשקיע בכך שעות רבות בשבוע, אבל הכל "מלומדה". חסד בלי פנימיות

נותן ע"מ לקבל

ב. נותן ע"מ לקבל. בחינה זו יש לה הרבה אפשרויות, ניתן לכך כמה דוגמאות. שכן דופק בדלת ומבקש הלואה 200 ש"ח. האדם חושב לעצמו, אם מחר אני אצטרך להלואה, ועתה אני לא אלוה לו, אח"כ לא ארגיש נעים לבקש ממנו הלואה. נמצא

פרקי העבודה

חסד

שעשה חסד ונתן הלואה, אולם כל כונתו שאח"כ יוכל הוא עצמו לקבל ממנו הלואה. נמצא שבועמק הדברים אין כאן נתינה כלל, זה פשוט מקח וממכר

דוגמא נוספת לכך. אדם מתפלל בביהכנ"ס, ובא גבאי צדקה ואוסף צדקה. יושב לו שם אדם שאינו רוצה לתת, אולם הוא מסתכל ימינה ושמאלה, והוא רואה שכולם נותנים, והוא מתבייש לא לתת. בכדי למנוע מעצמו את הבושה שלא יחשבוהו לקמצן, הוא נותן צדקה. נמצא, שאע"פ שהוא נותן, מ"מ אין כוונתו לתת כלל, אלא רק שלא יחשבוהו לקמצן. נמצא שאינו נותן כלל. וכן על זה הדרך יש מקרים רבים שכל הנתינה מחמת שיקולים חיצוניים, ולא מחמת רצון לתת באמת

נותן רק לקרוביו מפני אהבתו אותם

ג. נותן מפני שאוהב לתת לבניו ולקרוביו. מדוע הוא נותן דוקא לבניו ולקרוביו ולא לכל אדם? מפני שבניו וקרוביו הוא מרגיש שהם חלק ממנו, חלק מן ההווה שלו. נמצא שאינו נותן אלא למקום שמרגיש שהאני שלו שייך שם. אין זו נתינה אמתית, הוא נותן ל"אני" של עצמו. יש אנשים שכל החיים שלהם נותנים ונותנים, אולם רק לילדים שלהם. אתה בא לבקש מהם צדקה עבור כולל, והוא משיב שיש לו בנים אברכים והוא מחזיק אותם. כל החיים הוא מחזיק רק את האברכים האלו, והוא חושב שהוא מחזיק את התורה. הוא אינו שם לב שהכל טבול באנוכיות

נותן מפני הכרה שכלית

ד. נותן מפני שמכיר בשכלו שזו האמת. האדם ישב לברר לו מה תכליתו בחיים, והגיע לכלל הבנה שעל ג' דברים העולם עומד, על התורה, על העבודה ועל גמ"ח. ולכך החליט לדבוק בג' עמודים אלו, מכח בירור שכלי. אולם בלבו אינו חש אהבה לדבר, אלא הכרה שכלית ברורה. ודאי שזה יותר טוב מכל המדריגות לעיל, מכיון שעד עתה, ג' המדריגות לעיל לא היו נתינה באמת, משא"כ במדריגה זו יש כאן נתינה גמורה, מ"מ אדם זה קיים בעצמו רק את ה"וידעת היום", אולם את

פרקי העבודה

חסד

ה"והשבת אל לבבך" חסר לו. חסר לו את הרגשה הנכונה בנתינה, כל נתינתו מכח מחייב שכלי, ולא מכח הרגשת הלב. ואהבת חסד

נותן מפני שטבעו להיטיב

ה. נותן מפני טבעו להיטיב. יש אנשים שזכו והקב"ה נתן להם בתולדתם מתנה, "לב טוב". בטבעם הם אוהבים להעניק ולהיטיב. לכאורה מה חסר כאן? הכל טוב כאן! אבל באמת חסר כאן את העיקר, חסר כאן את הקב"ה! נבאר, תכלית האדם בעולם, שכל מעשה שעושה יעשה כן מפני שכך רצונו יתברך. אין די בעשיית המעשה אפילו אם הוא אוהב לעשותו. ודאי שצריך לאהוב לעשות את המצוות, אולם צריך את ב' התנאים. א. לעשות מפני שכך רצונו יתברך. ב. לאהוב לעשות כן. אם מתקיים רק אחד משני התנאים, חסר כאן חסר גדול. בענף הבא נבאר ב"ה את המדריגה ה' שהיא המדריגה

פרקי העבודה

חסד

'ענף ב

בענף זה יעדנו לברר מהו חסד אמיתי. חסד אמיתי הוא, כשאדם מיטיב מפני ההכרה האמיתית שכל תפקידו של האדם בעוה"ז להיות נותן, ולא להיות נוטל. לשם כך ברא הקב"ה את האדם. כל מעשה ומעשה שאדם עושה הוא צריך לעשות כן מפני שכך רצונו יתברך שיעשה. לא מפני פחד מעונש, ולא מפני שאוהב את הדבר, אלא מפני עבודת הבורא, ומפני ההכרה שאני עבד ועושה מה שהקב"ה רוצה, ורצונו ית' שאני ייטיב עם בריותיו, עם בני"

הבדל בין חסד של יהודי לחסד של גוי

יסוד זה, הוא ההבדל העמוק בין יהודי לגוי. גם אצל הגוים אנו מוצאים שעושים חסד. אם תשאל אותם מדוע? הם ישיבו שזו מדה טובה וראויה. נמצא שהסיבה שהוא עושה חסד, היא מפני ההכרה האישית שלו שמדה זו היא מדה טובה, א"כ אין שום קשר בין המעשה לעבודת ה'. זוהי עבודה שהשכל הישר והרגש הנכון מחייב אותה

לעומת זאת עבודת היהודי שונה לחלוטין. יהודי עובד לא מפני שכך שכלו מורה, ולא מפני שכך הרגש שלו מדריכו, אלא מפני הבירור האמיתי שיש בורא לעולם, והנני עבד שלו, ואני עושה כן מפני שכך רצונו. זוהי עבודת היהודי. עבודה לבוּרא יתברך, ולא לשכלו ולהרגשותיו

בהקדמה לנפה"ח, כתב בנו של הגר"ח ז"ל, "והיה רגיל להוכיח אותי, על שראה שאינני משתתף בצערא דאחרינא. וכה היה אלי דברו תמיד, שזה כל האדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחריו, ככל אשר ימצא בכוחו לעשות". המבואר מדבריו שכל תפקידו של האדם בחיים להיות נותן, ובזה צריך להשקיע את כל החיים

פרקי העבודה

חסד

האדם חייב לחשוב מחשבות איך להיטיב לשני

דוגמא מעשית לזה. מצינו, בדברי הר"י (ש"ת ש"ג, נ"ג) ז"ל: "וחייב אדם לחשב מחשבות להעלות עצות הגונות ומתוקנות לחברו, וזה אחד מעקרי דרכי גמילות חסדים שנאמר (משלי כז, ט) 'שמן וקטרת ישמח לב ומתק רעהו מעצת נפש'".

כן מצינו בלשון המס"י (פי"ט), ז"ל: "שיהיה האדם לעולם מיטיב לבריות ולא מריע להם. וזה בגוף, בממון ובנפש. בגוף שיהיה משתדל לעזור כל אדם במה שיכול, ויקל משאם מעליהם. והוא מה ששנינו 'ונושא בעול עם חברו'. ואם מגיע לחבירו איזה נזק בגופו, והוא יוכל למנוע אותו או להסירו, יטרח כדי לעשותו. בממון לסייע באשר תשיג ידו, ולמנוע ממנו הנזקין בכל מה שיכול, כ"ש שירחיק הוא כל מיני נזקין שיכולים לבוא מחמתו בין ליחיד בין לרבים. ואפילו שעתה מיד אין היזקן מצוי, כיון שיכול לבוא לידי כך, יסירם ויעבירם. ואמרו ז"ל 'יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך'. בנפש, שישתדל לעשות לחבירו כל קורת רוח שיש בידו, בין בעיני הכבוד, בין בכל שאר העינים. כל מה שהוא יודע שאם יעשה לחבירו הוא מקבל נחת רוח ממנו, מצות "חסידות הוא לעשותו".

מעשה רב מהסבא מסלבודקא, כל צורת חיינו היא לתת ולתת

מעשה רב, מצינו בזה אצל הסבא מסלבודקא. מסופר בתולדותיו (הסבא מסלבודקא ע' שלא) "כל מחשבותיו היו נתונות האיך לגמול תמיד חסד עם בני"א, והוא היה מוכן למסור נפשו לטובת כל יחיד ויחיד וכו'. היה מחפש הזדמנות שיכול לגמול חסד, וכל מי שבא לנגד עיניו, היה מערה עליו את כל מדת טובו, ואם לא היתה ההזדמנות להיטיב בפועל, היה מביע "משאלתו זו לפחות בפה, והיה מברך את כל אחד, מתפלל לשלום כל אחד

מי שנהג בדרך זו, במשך הזמן לבו יפתח לחבירו, ויתחיל לאהוב לתת לשני. לא רק מתוך הכרה שזו האמת של הבורא, שזה רצונו יתברך, אלא יאהב בטבע לתת לשני

פרקי העבודה

חסד

אולם אל לנו לשכוח שצריך את ב' הדברים, גם לאהוב לתת וגם משום רצון הבורא. אולם העיקר שסיבת הנתנה לא תהיה מחמת אהבתו לתת, אלא מחמת ההכרה וההרגשה, שעושה כן מפני שכך רצונו יתברך. מ"מ עבודה נאצלה היא לישר הרגשותיו לרצון הבורא. כלומר, שלא יעשה כן רק מחמת שהקב"ה רוצה, אלא שגם הרגשותיו ישמחו בזה, ויאהב את רצון הבורא. לא רק מפני שזה רצון הבורא, אלא שהדבר יהפך לטבעו. והדברים עמוקים. (והבן שמצד סוד הבחירה צריך לחשוב שעושה כן מפני רצון הבורא. ומחמת סוד הידיעה צריך שימשך אחר השורש, מידת טובו ית' בלי מחשבה, וד"ל). בענף הבא נדריך מעשית איך לעשות חסד אמיתי

פרקי העבודה

הדרך להגיע לחסד אמיתי

בענף זה יעדנו לבאר כיצד להגיע לחסד אמיתי.

בכל ענין בעבודת ה' שאדם מתחיל לעסוק בו, הוא נצרך לקיים את הפסוק, "וידעת היום והשבת אל לבבך". כלומר, תחלה לברר לו את הענין שעוסק בו בשכלו מהו? מה טעם חיובו? וכו' וכו', ורק אח"כ לנסות ולהפנים זאת אל לבו.

הן הן הדברים לגבי מדת החסד. תחלה על האדם להבין היטב, מהו חסד? מדוע צריך לעשות חסד? ורק אח"כ להפנים זאת אל לבו. ראשית נבאר מהו חסד, ואח"כ נבאר מדוע נצרך לעשותו.

הגדרת המהות של חסד

חסד עניינו, כל דבר שאדם מיטיב לזולתו. בין בגוף, בין בנפש, בין בממון, כפי שהובא במס"י לעיל. אולם ישנם שני סוגי הטבה, יש רחמים, ויש חסד. רחמים הם כשאדם נותן מפני שחסר לשני. חסד עניינו, לתת כדי לתת, אפילו לא חסר לו, לתת לו שיהיה לו יותר טוב, זהו חסד אמיתי.

טעם הצורך לעשות חסד

מדוע צריך לעשות חסד? לזה יש ב' תשובות. א. למי שנמצא במדרגת שלא לשמה. ב. למי שנמצא במדרגת לשמה.

נתחיל במדרגת שלא לשמה. הטעם לעשות חסד לאדם שנמצא במדרגת שלא לשמה, יש בכך ב' טעמים. א. ככל המצוות, שע"י מצוה זו יזכה לשכר, ג"ע, וכיוצ"ב. ב. והוא טעם עמוק יותר, כלל לימדונו חז"ל "במדה שאדם מודד בה מודדין לו". נמצא שאדם שכל מעשיו הם רק לפי הדין כן נוהגים עמו. אולם אדם שמיטיב לחבריו הטבה גמורה, כך נוהגים עמו בשמים, שמיטיבים עמו אע"פ שאין לו

פרקי העבודה

זכויות. נמצא, שאדם שנותן ומשפיע חסדים, פותח לעצמו שערי שמים, זהו פתח נפלא לזכות לשפע מן הקב"ה אע"פ שאין לאדם זכויות.

ע"י עשיית חסד אדם יכול לקבל שפע יותר מכדי צורכו

והנה בררנו לעיל, שיש חסד, ויש רחמים. ענין הרחמים שרואה את חבירו בצער, וקשה לו לראותו בכך, לכך נותן לו. משא"כ חסד, נותן לשם לתת, שיהיה עוד אפילו לא חסר. כלומר אפילו אין לחבירו הרגשת חסר. נמצא, שמי שנתינתו בבחינת רחמים, כך ג"כ מרחמין עליו מן השמים מדה כנגד מדה. אולם זה מוגבל, רק כאשר ירגיש שחסר לו, ויכאב לו, ירחמו עליו, כשם שהוא נוהג כלפי אחרים. אולם מי שמעשיו הם חסד ולא רחמים, נתינה אע"פ שלא חסר, נתינה לשם לתת, להוסיף הנאה לבנ"א, כן ממש ינהגו עמו מן השמים, יתנו לו אע"פ שלא ירגיש שחסר לו, ישפיעו עליו שפע למעלה מכדי צורכו. היש לך אדם שאינו רוצה בכך? אולם עלינו לזכור, כל דברינו אלה נאמרו רק בעובד שלא לשם שמים. מדריגת לשם שמים שונה לחלוטין, ונבארה עתה

חסד לש"ש ומדוע לעשות זאת

נתינה לשם שמים ענינה, לתת לשם לתת, לא לצפות לשום גמול, "חסד של אמת". חסד אמיתי פירושו שאינו מצפה לשום גמול

מדוע לעשות זאת? לשם מה אני אתן ולא אקבל? יש לכך ב' תשובות

"א. בבחינת "וידעת היום" ב. בבחינת "והשבת אל לבבך". בבחינת "וידעת היום

יש תשובה ברובדים שונים. בפשטות, מצות חסד היא מצות עשה דאורייתא להיטיב לזולתו, והאדם מחוייב לקיים את ציווי הבורא. אולם יש בזה רובד יותר פנימי. חז"ל אמרו "הדבק במדותיו מה הוא אף אתה וכו'". הדבר הראשון שמתגלה לנו ממדותיו של הבורא, הוא מדת ההטבה, כל סיבת הבריאה, היא מפני שרצונו להיטיב לנבראיו. נמצא שאם אדם רוצה להדבק במדותיו של הבורא, עליו להדבק

פרקי העבודה

תחילה במדה העיקרית שמחמתה הוא חי, שמחמתה הוא נברא. בודאי שצריך להדבק בכל מדותיו ית', אולם זוהי המדה העיקרית שעל האדם לדבוק בה כל ימי חייו. וכשם שחסדו של הקב"ה אינו מתוך צפיה לגמול, כן מוטל על האדם לעשות חסד אמיתי שאינו מצפה לגמול כלל, לעשות חסד לשם חסד. ובצורה זו ידבק בבוראו.

תשוקת הנשמה להיטיב

עד עתה ביארנו מדוע לעשות חסד, בבחינת "וידעת היום". עתה נבאר מדוע לעשות זאת בבחינת "והשבת אל לבבך", הטבה שיוצאת מן הלב. סיבת הדבר היא, תשוקת הנשמה להיטיב. מכיון שהנשמה היא חלק אלוק' ממעל, טבועים בה מדותיו של הבורא. כשם ש"תשוקת" הבורא כביכול להיטיב. ולכך הנשמה משתוקקת להיטיב, כאשר נשמתו של האדם נמצאת אצלו בגילוי, הוא מחפש להיטיב. כשם שאברהם אבינו חפש אורחים בכל מצב, (איך להגיע אל הנשמה, ביארנו בסולם של עליה). בענף הבא נבאר ב"ה איך יקיים האדם בעצמו "והשבת אל לבבך", ונבאר מהי הדרך להשיב אל הלב

פרקי העבודה

חסד

'ענף ד

דוגמאות מעשיות איך לעשות חסד

בענף זה יעדנו לברר, כיצד להשיב מן השכל אל הלב. את מדת הנתינה האמיתית, לתת לשם לתת. בכדי להמחיש את הדברים ניתן לכך כמה דוגמאות

חסד עם השכן

א. אדם גר בבנין משותף, דלת לידו גר שכנו. על האדם לפנות לעצמו זמן למחשבה. ובזמן שיעד לו למחשבה, יתחיל להתבונן, מה יכול להיות שחסר לשכן אולי אוכל לעזור לו בכך? האם כולל יש לו? או לחילופין מקום עבודה? אם אין לו, אולי אפשר לעזור לו בכך. ימשיך ויתבונן, באופן שיש לו ילדים יחשוב ויתבונן, האם הוא צריך עזרה בחינוך הילדים? האם כולם מסודרים במסודות כראוי? כך יתבונן בכל פרט מהחיים, ויבדוק אולי בפרט זה נחסר לשכנו ואפשר לעזור לו בכך. לאחר מכן ימשיך להתבונן, אף אם לא חסר לו כלום, אולי השכן אינו שמח דיו? אולי אפשר לעודד אותו ע"י שידבר עמו מדי פעם? כלומר חוץ מעזרה חומרית בגוף, אולי הוא זקוק לעידוד נפשי

אח"כ יתבונן, אולי שכנו זקוק לעידוד ועזרה רוחנית, אף אם הוא שומר תורה ומצוות, מ"מ אולי צריך לחזק אצלו את האמונה יותר, אולי צריך לחזק אצלו את נושא הצניעות וכד'. אין לך חסד גדול מלעזור ברוחניות. העוזר בגשמיות עוזרו

רק לזמן מועט, משא"כ העושה חסד לשני ומחזקו ברוחניות, מיטיב עמו לנצח נצחים

חסד עם אשתו

ב. האדם חי עם רעיתו, החסד הראשון שצריך לעשות זה עמה (ודאי שאסור לעצור שם, אולם היא הראשונה שצריכה לקבל ממנו חסד). על האדם להתבונן מה חסר לאשתו, אין הוא צריך לחכות שהיא תבקש ממנו את מחסורה, הוא חייב להקדים

פרקי העבודה

חסד

ולקבוע לעצמו זמן להתבונן במה יוכל להיטיב לאשתו. מה חסר לה, מה הצרכים הנפשיים שצריכים לה. הדרך לכך מתחילה, שיתחיל לחשוב מה היא עושה מבקר עד

ערב, ולחשבן כל פרט ופרט מסדר יומה, ולראות ולבדוק אולי חסר לה דבר מה. אח"כ יתבונן אולי נצרכת לבגדים וכד', וכל צרכי אשה. יתבונן בזה פרט אחר פרט בכל צרכיה

לאחר שהתבונן על צרכיה הגופניים והגשמיים, יתחיל להתבונן בצרכיה הנפשיים. נבאר, יחשוב האם יש לאשתו שמחת חיים? ממה יש לה סיפוק בחיים? האם קשה לה טורח גידול הילדים וטורח ניהול הבית? במה אפשר לעזור לה בכך. כל זאת וכד' מוטל על האדם לחשוב לפני שיש בעיות, לא רק מפני שאם לא יחשוב כך, בדרך כלל יצטרך לחשוב על זה לאחר שיהיו בעיות. אלא עיקר הטעם לחשוב על כך, מפני רצון לעשות חסד עם האדם הקרוב אליו ביותר, אשתו! חסד הנעשה רק עם הרחוקים אינו חסד אמיתי, חסד אמיתי מתחיל בבית ומתפשט לחוץ

חסד עם החברותא

ג. אדם יש לו חברותא, על האדם להבין שחברותא אינו חיבור לשם לימוד ודי. חברותא אמיתי פירושה, שעיקר עסקם בלימוד, אולם כל אחד מהחברותא מרגיש קשר אישי לחבירו, הוא מתענין במצבו התענינות אמיתית. לא מן השפה לחוץ, אלא באמת מתוך איכפתיות פנימית. אם מתגלה שלחברותא ישנם קשיים בתחום כל שהוא, הוא מיד חושב איך אפשר לעזור לו, והוא נחלץ לעזרתו. גם אם אין קשיים, הוא מתבונן וחושב כיצד יוכל להיטיב עמו, במה יוכל לעזור לו

חסד עם כל אדם שהנך נפגש

ד. עם כל אדם שהנך נפגש, השתדל להראות לו סבר פנים יפות, התענין במצבו, דרוש בשלומו, תשתדל לשבח בדברים אמתיים, במעלות שבאמת יש

פרקי העבודה

חסד

בו. (אין לשבח בדברים שאינם אמתיים, מכיון שהאדם שמשבחים אותו מרגיש ויודע שזה אינו נכון, ונוצר מצב שהוא כבר לא יאמין לשום שבח שיאמרו לו). תשתדל להראות לו את הטוב שבמצבו, להבליט את חצי הכוס המלאה שיש בידו, תן לו הרגשה טובה. נוסף על כך, אם תוך כדי שיחה עמו מתגלה שהוא נצרך לעזרה בתחום מסוים, עזור לו בזה, תשתדל בכל מה שתוכל להיות לו לעזר

אולם יש לידע שהעזר העיקרי שאפשר לעזור לבנ"א, הוא ברוחניות. כל אדם שהנך נפגש עמו, תשתדל לחזק אצלו את האמונה הפשוטה והתמימה, ושאר עניינים רוחניים. צריך לעזור לזולת גם בגשמיות, וגם ברוחניות. אך אין לך חסד גדול מלעזור לחברך ברוחניות

נכתוב הערה קצרה. בעסק החסד צריך זהירות גדולה שהאדם לא יהיה שקוע עי"ז באחרים, בעינים שחוצה לו, אלא עיקר עסקו יהיה בעבודתו עם נפשו ולא בפרטיות חיי הזולת

פרקי העבודה

חסד

'ענף ה

חסד עד כדי מסירות נפש

לאחר שעבד האדם להיטיב עם כל מי שנפגש, ונפשו הורגלה להיטיב כל היום, באופן טבעי, עתה שומה עליו לעלות למדריגה נוספת, והיא מסירות נפש עבור חברו

דברי ר' יחזקאל לוינשטיין המבאר מהיכן מגיעה מדה זו

נצטט בזה קטעים מדברי הגה"ק ר' יחזקאל לוינשטיין (אור יחזקאל מדות ע' קח) ז"ל: "והאיך יגיע אדם למעלה זו של מסירות נפש עבור זולתו? הדרך היחידה לכך רק בשעה שנמצאת בו אהבת חסד. כי אהבת חסד הביאור שדואג עבור חברו אף בשעה שאין חברו מבקש זאת ממנו, אלא הדבר נובע מחמת התשוקה הבוערת בעצמותיו להיטיב לזולתו, וכל זה נכלל בכלל "ואהבת לרעך כמוך", שעד מסירות גופו ממש חייב למסור נפשו עבור חברו, ובאמת קשה מאוד להגיע למדה זו. ובאמת האיך יתכן להגיע למעלה זו? וצריך לומר שכאשר האדם חי ומתרומם מעל טבעיו, יכול להוציא מפנימיותו את החלק "אלוק' ממעל הטמון בו

רק מי שהגיע לנשמתו יכול להגיע למדה זו

מבואר מדבריו, שבכדי להגיע למדת מסירות נפש על חברו, נצרך האדם להגיע לחלק אלוק' שבו, לנשמתו, ובה מושרש כח זה. ולכך בפרק סולם של עליה, שבו ביארנו כיצד יגיע האדם אל נשמתו, כתבנו מדריגה זו, של מסירות נפש על חברו, לאחר מדריגת "לשמה". וזאת משום, שרק מי שעובד לשמה, יכול להגיע לנשמתו, ואז הרבה יותר נקל למסור נפשו עבור חברו. אולם אף אדם שעדיין לא הגיע למדריגת לשמה יכול הוא ע"י עבודה בעשיית חסד להגיע להתנוצצות נשמתו ולעשות חסד לשמה, וכמו שיבואר ב"ה

פרקי העבודה

חסד

דרך מעשית כיצד להגיע למדריגה זו

ננסה עתה לתת דרך מעשית, כיצד להגיע למסירות נפש עבור חברו

ראשית יש לידע, שהמושג מסירות נפש הוא מושג רחב. כלומר, נפש הוא לשון רצון, ("אם יש את נפשך"). נמצא שמסירות נפש פירושה למסור את רצונו למען הזולת, בנקודה זו יש מדריגות רבות. נפרש, לאדם ישנם רצונות רבים, ויש בכך הדרגה, יש רצונות חלשים ויש רצונות חזקים, ונקודה זו משתנית אצל כל אחד ואחד

ניתן דוגמא לדבר, אדם אינו רוצה לישון ברחוב, זהו רצון חזק. לעומת זאת, אצל רוב בני"א, ההבדל בין הרצון לדירה בת עשרה חדרים או לדירה בת תשעה חדרים הינו רצון חלש, ואינו רצון חזק

יש לילך בדרך של הדרגה במסירות רצונותיו למען חברו

והנה, בכדי להגיע למצב של מסירות נפש גמורה, והיינו למסור את הרצון הגדול ביותר שלו עבור חברו, על האדם להתחיל למסור את הרצונות החלשים שלו למען חבריו. למשל, תחלה יתן חמשה שקלים משלו לעני מעבר לכספי הצדקה שלו, בכדי להרגיל את עצמו לתת משלו, מדבר שהוא רוצה אותו, לחבריו. לאט לאט צריך להגביר את ביטול רצונו למען חברו, צריך לעשות זאת בהדרגה, בכל פעם לבטל רצון יותר חזק, ולתת

כך יש להמשיך לעבוד במשך שנים, עד שאם יתמיד ב"ה, יגיע למצב שיוכל למסור דברים שמאוד חשובים לו בחייו, דברים שהם בהכרח כמעט, ימסור גם אותם עבור חברו. מי שיתמיד בדרך זו מתוך הכרה אמיתית פנימית באמיתות הנתונה, יכול להגיע לבסוף לכדי מסירות נפש כפשוטו למען הזולת

צדיקים רבים מסרו את נפשם למיתה למען לכפר על בני דורם, והסתלקו קודם מלאות ימיהם בעוה"ז

פרקי העבודה

חסד

חסד במסירות נפש פירשו למסור אף את חלקו בעוה"ב למען חברו

מכאן ואילך, מי שהגיע למדרגה זו, עליו לעלות שלב נוסף. והוא, שלא רק את חיי העוה"ז ימסור למען הזולת, אלא אפילו את חלקו בג"ע ועוה"ב, יתן למען הזולת. ומצינו מעשים רבים בצדיקים, שנתנו את חלקם בעוה"ב למען עזרה לזולת

דרך זו מביאה לדביקות גמורה בבורא

מי שחי בצורה זו הוא מגיע לביטול גמור, ואז יכול להיות דבק בקב"ה מאוד. וזאת מפני שמה שמונע את האדם מלהיות דבוק בבורא, היא האנוכיות, "אנכי עומד בין ה' וביניכם", ונדוע הפרוש שהאנוכיות מונעת את הדביקות בין האדם לבין הבורא. ולכך מי שביטל את אנוכיותו, יכול להיות דבוק בקב"ה כ"ד שעות ביממה, קשר אמיץ לבורא עולם

- [בלבבי משכן אבנה - ח"ג](#) [1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/ton-ד-פ-ג-בלבבי-ט-ד-ט>

Links

[1] <https://bilvavi.net/bilvavi.gimmel>